

10^e jaargang, # 1

31 mei 2012

Agrometeorologische Berichten **Situatie op 20 mei 2012**

Samenvatting

De weersomstandigheden tijdens de voorbije winter en het voorjaar waren nagenoeg normaal. Uit de analyse van de weersgegevens en de satellietbeelden tot 20 mei 2012 blijkt evenwel dat de gewassen een lichte vertraging in hun ontwikkeling vertonen. Dit zal wellicht snel goedge maakt worden door de verhoogde temperaturen van eind mei.

Doelstelling en methodiek

Deze berichten geven een overzicht van de weersgesteldheid in de voorbije periode en - vanaf juni - een oogstraming voor de voornaamste landbouwgewassen op regionaal en nationaal vlak. Naast de normale trend afgeleid uit de officieel gerapporteerde opbrengsten van de voorbije 15 jaren, worden voor elke combinatie (teelt/gebied) drie indicatoren berekend op basis van de weersgegevens, de simulaties van het B-CGMS gewasgroei-model en de satellietbeelden van SPOT-VEGETATION en TERRA-MODIS (tiendaagse composieten met een spatiale resolutie van 1 km en 250m respectievelijk). Daarbij wordt enkel de informatie benut die momenteel al beschikbaar is (januariheden). Met de data van de voorbije jaren wordt het regressieverband opgespoord tussen de finale oogstopbrengst (Y) en de indicatoren (Xi). De gevonden relaties worden dan, per landbouwregio en teelt, toegepast op de indicatoren van het huidige jaar, ter schatting van de oogstopbrengst. De nationale cijfers zijn afgeleid uit de regionale ramingen met de arealen als wegingsfactor. Meer informatie en voorgaande Agrometeorologische Berichten zijn te vinden op <http://b-cgms.cra.wallonie.be/>.

Bronnen

Alle weersgegevens zijn afkomstig van het Koninklijk Meteorologisch Instituut van België (<http://www.meteo.be>). De regionale opbrengsten en arealen van de voorbije jaren worden geleverd door het Nationaal Instituut voor de Statistiek (<http://www.statbel.fgov.be>). De satellietbeelden worden ter beschikking gesteld door het Joint Research Centre (JRC) van de Europese Commissie (<http://mars.jrc.ec.europa.eu/mars/About-us/The-MARS-Unit>). Verder geraadpleegde documenten zijn afkomstig van de volgende organisaties: Landbouwleven (<http://www.landbouwleven.be>), Koninklijk Belgisch Instituut tot Verbetering van de Biet (<http://www.kbivb.be>), FIWAP asbl (<http://www.fiwap.be>), Centre pilote Maïs asbl (<http://www.centre-pilote-mais.be>), CIPF asbl (<http://www.cipf.be>) en CADCO-Gembloux (<http://www.cadcoasbl.be>).

Contacten

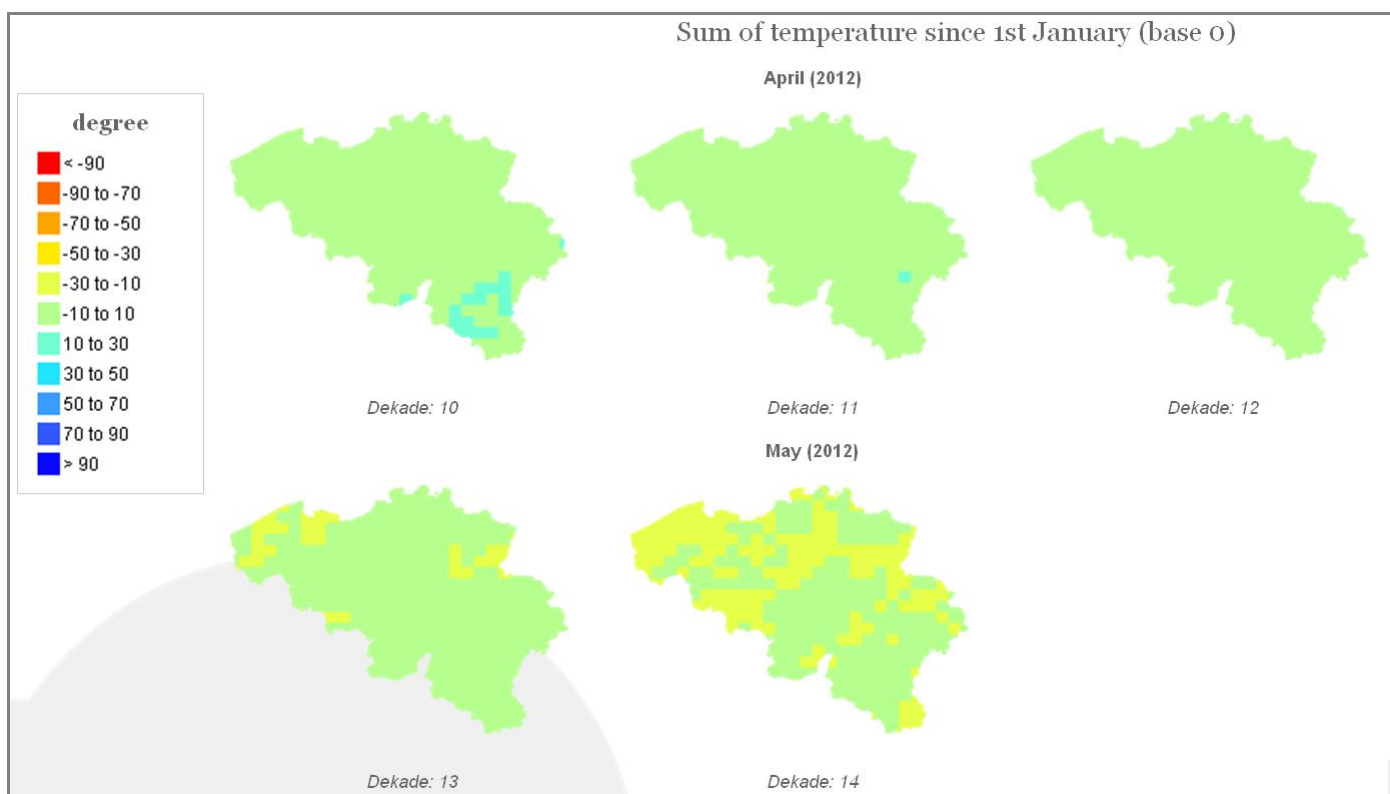
Université de Liège, Dpt. des Sciences et Gestion de l'Environnement (Ulg, Liège)	Bernard Tychon Bakary Djaby Antoine Denis	bernard.tychon@ulg.ac.be b.djaby@ulg.ac.be antoine.denis@ulg.ac.be
Centre Wallon de Recherches Agronomiques (CRA-W, Gembloux)	Robert Oger Dominique Buffet	oger@cra.wallonie.be buffet@cra.wallonie.be
Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO, Mol)	Isabelle Piccard Herman Eerens	isabelle.piccard@vito.be herman.eerens@vito.be

Datum van de volgende berichten: juli 2012

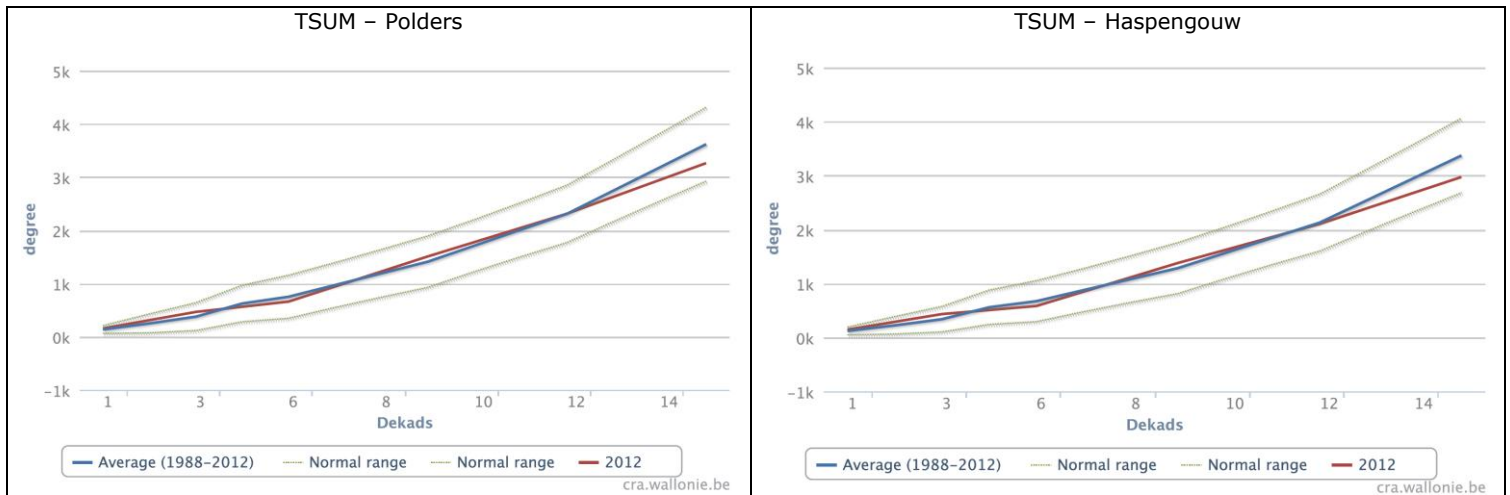
De weersgesteldheid

Volgens het KMI kan de voorbije winter (december 2011, januari en februari 2012) als "normaal" beschouwd worden, zowel wat de temperatuur, de hoeveelheid neerslag als de zonnenschijnduur betreft.

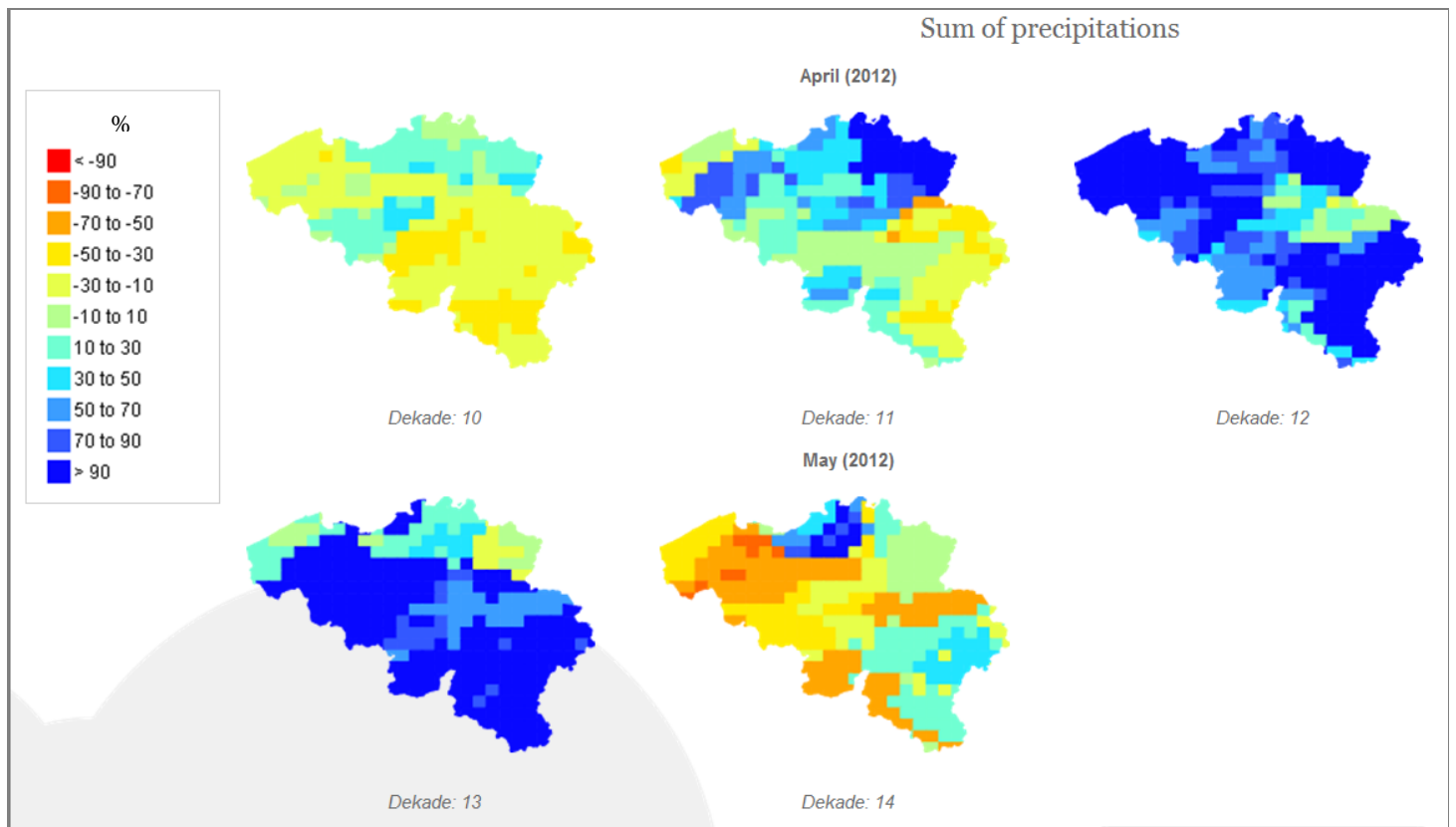
December was uitzonderlijk warm en regenachtig. Ook in januari bleef de grote winterkou uit: de temperatuur, net als de hoeveelheid neerslag, scoorde licht boven het gemiddelde. In totaal werden er in januari 18 sneeuwdagen geteld (ten opzichte van 5 in december), maar de dikte van de sneeuwlaag was eerder beperkt. Februari was dan weer zeer abnormaal koud met minimumtemperaturen tussen -12 en -20°C op 4 en 5 februari. Gedurende 18 dagen werd er een dunne sneeuwbedekking waargenomen. De gemiddelde hoeveelheid neerslag lag overal onder de normaal: van -23% in Belgisch Lotharingen tot -52% tussen Samber en Maas en in de streek Gileppe-Warche. De waarden waren zeer abnormaal laag behalve in de Kempen, Brabant, tussen Samber en Maas, in de Condroz en in de streek Gileppe-Warche, waar normale waarden genoteerd werden. Begin maart werden er nog 4 sneeuwdagen geteld, maar de tweede helft van de maand was abnormaal warm en zonnig. Over de ganse maand maart beschouwd, lag de gemiddelde temperatuur 2 to 4°C boven de normaal. Grote delen van het land vertoonden een abnormaal en plaatselijk zelfs uitzonderlijk tekort aan neerslag. In april lagen de neerslagwaarden dan weer boven het gemiddelde, van +107% in het land van Herve to +187% in Vlaanderen. De temperatuur scoorde licht onder de normaal. Begin mei en vooral tijdens de periode van 11 tot 20 mei (dekade 14) was het relatief koud (zie Figuur 1 en 2). In combinatie met de koele temperaturen van april (dekade 10-12) zorgde dit voor een lichte achterstand inzake gewasgroei en -ontwikkeling. Begin mei was het bovendien erg regenachtig, later op de maand nam de hoeveelheid neerslag echter af (Figuur 3).

Figuur 1: Verschil van de temperatuursom (in graad.dagen, basistemperatuur: 0°C) ten opzichte van de referentie (1988-2011) voor de laatste 5 dekades (1 april tot en met 20 mei 2012).

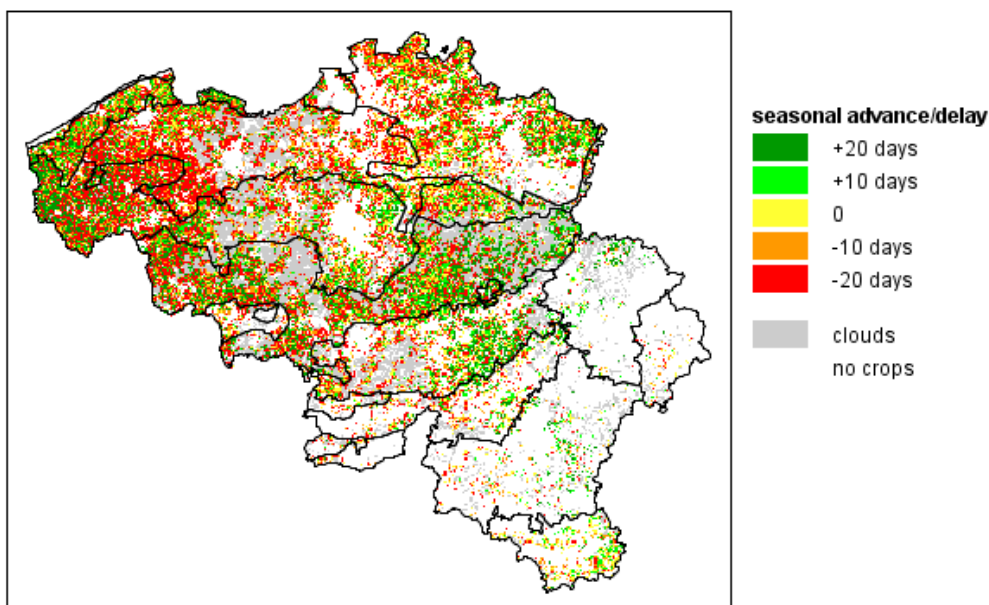
Figuur 2: Verloop van de temperatuursom (in graad.dagen, basistemperatuur: 0°C) van 1 januari tot 20 mei 2012 voor de Polders en Haspengouw.

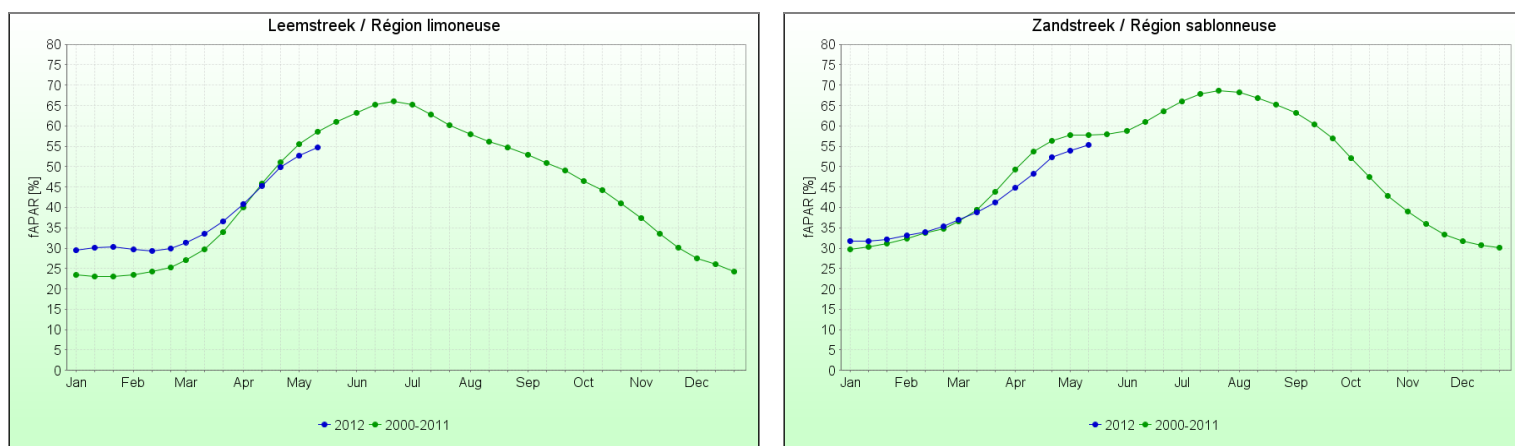
Figuur 3: Verschil (in %) van de neerslagsom (sinds 1 januari) ten opzichte van de referentie (1988-2011) voor de laatste 5 dekades (1 april tot en met 20 mei 2012).

Observaties vanuit de ruimte

Uit de vergelijking van de MODIS satellietbeelden van 1 januari tot en met 20 mei 2012 met het langjarig gemiddelde (2000-2011) blijkt eveneens dat de plantengroei op vele plaatsen vertraagd is (Figuur 4). De achterstand is het grootst in Oost-Vlaanderen en delen van West-Vlaanderen (meer dan 20 dagen), waar de aanplant van de aardappelen en de zaai van de maïs vertraagd is door de ongunstige weersomstandigheden in april en mei. In Haspengouw en de Condroz daarentegen lijkt de situatie iets gunstiger. Figuur 5 toont het verloop van de vegetatie-index voor twee landbouwstroken, de Leemstreek en de Zandstreek. In beide gevallen scoort de index in mei lager dan het gemiddelde.

Figuur 4: Ontwikkeling van de gewassen in vergelijking met het langjarig gemiddelde (2000-2011), afgeleid door het vergelijken van het verloop van de vegetatie-index (fAPAR) van 1 januari tot en met 20 mei 2012 met het gemiddelde verloop van de index. Groen: voorsprong, geel: normaal, rood: achterstand. De witte zones op de kaart zijn niet meegenomen in de analyse aangezien het aandeel van de landbouwgewassen hier minder dan 20% bedraagt.

Figuur 5: Evolutie van de vegetatie-index (fAPAR): 1 januari – 20 mei 2012 en gemiddelde (2000-2011) voor [a] de Leemstreek en [b] de Zandstreek

Overzicht der gewassen: huidige toestand

Graangewassen: In februari kregen de graangewassen af te rekenen met zeer abnormaal lage temperaturen. De slechts dunne of soms onbestaande sneeuwlaag kon hierbij niet voor bescherming zorgen. In maart zorgden de abnormale tot plaatselijk zelfs uitzonderlijke neerslagtekorten dan weer voor de nodige stress. De abnormaal hoge temperaturen in maart en de natte meimaand maakten echter veel goed, zodat de achterstand in de ontwikkeling en de aanmaak van biomassa bij wintertarwe en –gerst momenteel beperkt is. Afhankelijk van de regio, de zaaidatum en de variëteit, vertonen de granen een vertraging van enkele dagen tot een week. Het risico op legering is licht verhoogd doordat de periode voor toepassing van groeiregulatoren erg kort was. De opbrengst en de kwaliteit van het graan zal voornamelijk afhangen van de weersomstandigheden van nu tot aan de oogst. (Bron: CRA-w, Landbouwleven)

Maïs: Door de natte aprilmaand was de zaai van de maïs op vele plaatsen vertraagd. De koude nachten in mei zorgden bovendien voor een laattijdige en/of gedeeltelijke opkomst van het gewas. (Bron: CIPF, Landbouwleven)

Suikerbieten: De koude van april had een gespreide opkomst tot gevolg en ook de koele temperaturen van begin mei waren niet erg bevorderlijk voor de groei van de suikerbieten. Het ontwikkelingsstadium vertoont daardoor verschillen naargelang het perceel en de regio. Daarnaast veroorzaakten nachtvorst en hagelbuien plaatselijk schade aan de jonge bietenplanten. Verbetering is mogelijk indien de gunstige omstandigheden van eind mei, met name de warme temperatuur en de hoge bodemvochtigheid, blijven aanhouden. (Bron: KBIVB, Landbouwleven)